

Vester Skerninge Friskole

Nyvej 7, 5762 Vester Skerninge - Tlf. 62241600 - www.vskfri.dk - skoleleder@vskfri.dk

Fagplan for Tysk

Formål

Formålet med undervisningen i tysk er, at eleverne tilegner sig kundskaber og færdigheder, således at de kan forstå talt og skrevet tysk og kan udtrykke sig mundtligt og skriftligt. Undervisningen skal samtidig udvikle elevernes bevidsthed om tysk sprog og sprogbrug samt om sprogtilegnelse.

Undervisningen skal skabe rammer for oplevelse, indsigt og samarbejde samt styrke elevernes aktive medvirken. Herved skal undervisningen bidrage til, at eleverne bevarer lysten til at beskæftige sig med sprog og kultur til fremme af deres videre udvikling.

Undervisningen skal give eleverne indsigt i kultur- og samfundsforhold i tysktalende lande og derved styrke deres internationale forståelse og forståelse af egen kultur.

Centrale kundskabs- og færdighedsområder

Sprog udvikles i et menneskeligt fællesskab og er således udtryk for et lands eller en gruppes kultur.

Undervisningen i tysk skal give eleverne mulighed for at kunne bruge tysk som kommunikationsmiddel i mellemeuropæiske og internationale sammenhænge. Sproget er et redskab, som både kan give dem del i værdifulde kundskaber og oplevelser samt muligheder for at udveksle tanker, holdninger, følelser osv. Derved bidrager tilegnelsen af sproget til elevernes personlige udvikling.

Når eleverne møder tysk i skolen, har de fra undervisningen i dansk og engelsk viden og erfaringer om sprog, sprogbrug og sprogtilegnelse. Endvidere møder de fleste elever i deres dagligdag uden for skolen fremmedsprog i et stadigt stigende omfang. Undervisningen i tysk må bygge på disse forudsætninger.

De centrale kundskabs- og færdighedsområder er angivelser af undervisningens indhold, og de skal anvendes som pejlemærker både ved planlægningen og ved evalueringen af undervisningsforløb.

Kommunikative færdigheder

Eleverne skal bruge tysk til mange forskellige formål. De skal derfor arbejde med:

- At forstå talt tysk af forskellige typer og reagere på det på en måde, der er relevant for situationen.
- At udtrykke sig hensigtsmæssigt både i samtaler og i sammenhængende mundtlige fremstillinger.
- At forstå og bearbejde forskellige typer af tekster ud fra forskellige formål, herunder bil-

Vester Skerninge Friskole

Nyvej 7, 5762 Vester Skerninge - Tlf. 62241600 - www.vskfri.dk - skoleleder@vskfri.dk

led-, film-, fjernsyns- og videotekster.

- At læse tekster, som kan opfylde behov for blandt andet information, spænding og oplevelser.

-At udtrykke sig hensigtsmæssigt i sammenhængende skriftlige fremstillinger.

Sprog og sprogbrug

Sprogets brug bestemmes af en række forhold som hensigt, situation, afsender og modtager. Eleverne skal derfor arbejde med:

-Det tyske sprogs opbygning og funktion, herunder ordforråd, udtale og grammatik.

-Sprogets forskellige virkemidler, herunder den betydning det har at udtrykke sig præcist, varieret og sammenhængende.

-Forskelle og ligheder både mellem tysk og dansk og mellem tysk og andre fremmedsprog.

Sprogtilegnelse

Eleverne skal udvikle deres forståelse af, hvordan de bedst tilegner sig tysk. De skal derfor arbejde med:

-Strategier, der understøtter forståelsen af sproget og fremmer sprogproduktionen.

-Varierede arbejds- og samarbejdsformer.

-Praktisk-musiske aktiviteter.

-Grammatikker, ordbøger og andre opslagsværker.

-Forskellige medier, herunder elektroniske, blandt andet til kommunikation.

Kultur- og samfundsforhold

Eleverne skal opleve, at de igennem sprog får indblik i kultur. De skal derfor arbejde med:

- Levevilkår, dagligliv, værdiforestillinger og normer i tysksprogede lande.

- Forskelle og ligheder mellem den tysksprogede kultur og egen kultur.

- At orientere sig om omverdenen gennem brug af tysk også som internationalt kommunikationsmiddel og derved udvikle deres forståelse af andres kulturelle forudsætninger og måder at leve på.

-Tysk i tværfaglige sammenhænge, fx i tema- og projektarbejde.

Læseplan

Tysk 6.-9.klasse

Læseplanen indeholder en angivelse af undervisningens progression i tre forløb. Tyskundervisningen skal dog betragtes som et samlet hele fra 6. til 9. klasse uden mærkbare overgange mellem forløbene.

Undervisningen skal over en periode omfatte samtlige fire centrale kundskabs- og færdighedsområder.

Vester Skerninge Friskole

Nyvej 7, 5762 Vester Skerninge - Tlf. 62241600 - www.vskfri.dk - skoleleder@vskfri.dk

Disse skal ses i en tæt, indbyrdes sammenhæng og bør integreres i de enkelte undervisningsforløb.

Undervisningen bygger på, at eleverne bl.a. fra dansk og engelsk allerede har en kunnen, viden og erfaring med hensyn til at lære, til sprog og dets brug, til begreber, til forståelse af deres omverden samt til brug af edb.

Eleverne opbygger igennem hele undervisningsforløbet deres selvtillid som sprogbrugere og deres forståelse af gode arbejds- og samarbejdsformers betydning for sprogtilgængelsen. Der skiftes således

mellem forskellige organisations-former (individuel, par, gruppe, klasse) afhængig af aktiviteterens art.

De sproglige aktiviteter tilrettelægges således, at eleverne møder en mangfoldighed af oplevelser og sanseindtryk. Praktisk-musiske arbejds- og udtryksformer indgår i de sammenhænge, hvor de kan tilføre undervisningen en yderligere dimension.

1. forløb 6.-7. klasse

Eleverne skal arbejde med emneområder, der er konkrete, dagligdags og virkelighedsnære, samtidig med at de appellerer til elevernes fantasi.

Kommunikative færdigheder

Eleverne skal arbejde med:

- Lyttefærdighed, blandt andet gennem brug af video og lydbånd, affattet i et let forståeligt sprog.
- Talefærdighed med særlig vægt på spørge- og svarteknikker.
- Sproget i situationer, hvor sprog og handling (herunder gestik og mimik) knyttes sammen, fx i sange, dramatiseringer, interviews, kommunikations- og rollespil.
- Elementær skrivefærdighed, fx i form af billedtekster, digte, enkle breve, beskrivelser og meddelelser.
- At læse korte og sprogligt enkle tekster inden for skønlitteratur og sagprosa, ofte med støtte i billeder og lydbånd.

Sprog og sprogbrug

Elevernes sproglige iagttagelser er udgangspunkt for sammenligninger mellem dansk og tysk sprog og sprogbrug.

Den kommunikative situation er bestemmende for ordvalg og grammatik, og derfor er grammatikken underordnet sprogbrugen.

Eleverne arbejder med:

- Sprogets brug i forskellige situationer.
- Et aktivt ordforråd i konkrete situationer.
- Ordklasser og deres funktion i forhold til hinanden, bl.a. med henblik på brug af ordbog.
- Sætningens grundstruktur.
- Grundlæggende bøjningsformer.

Vester Skerninge Friskole

Nyvej 7, 5762 Vester Skerninge - Tlf. 62241600 - www.vskfri.dk - skoleleder@vskfri.dk

Sprogtilegnelse

Eleverne udvikler deres bevidsthed om, hvordan de tilegner sig tysk. Dette sker ved, at de:

- Benytter tysk mest muligt.
- Udnytter mulighederne for at bruge tysk uden for skolen.
- Forsøger at gøre sig forståelige, selvom deres sproglige formåen ikke slår til.
- Arbejder med at gætte kvalificeret.
- Anvender lytte- og læsestrategier afpasset efter formålet.
- Inddrager deres erfaringer med edb, tv og video.
- Øver sig i at anvende ordbøger, grammatiske oversigter og andre hjælpemidler.

Kultur- og samfundsforhold

Eleverne arbejder med udgangspunkt i den viden, de forestillinger og de erfaringer, de har om Tyskland og andre tysktalende lande.

Hovedvægten ligger på det nære miljø, herunder dagligliv og levevilkår.

Sammenligninger mellem tysk kultur og elevernes egen kultur indgår i undervisningen.

Der inddrages tekst- og billedmaterialer, herunder billedmedier, der afspejler mangfoldigheden i de tysktalende landes kulturer.

2. forløb 8. – 9. Klasse

Eleverne arbejder med sproget som kommunikationsmiddel og som udtryk for tysk kultur. Indholdet bør omfatte en variation af aldersrelevante emner, tekster og aktiviteter.

Kommunikative færdigheder

Eleverne skal arbejde med:

- Lyttefærdighed ved hjælp af forskellige typer lyttetekster.
- Mundtlig udtryksfærdighed, hvor de udtrykker egne følelser og meninger og reagerer på andres, kommenterer og argumenterer, spørger om og videregiver informationer om dagligdags forhold.
- At uddrage informationer fra forskellige typer af billedtekster, fx illustrationer, billedmedier og andre elektroniske medier.
- At læse og bearbejde forskellige teksttyper inden for skønlitteratur og sagprosa.
- Skriftlig fremstilling, hvor indhold og stil søges afpasset efter læser og formål.
- Forskellige præsentationsformer, fx plancher, redegørelser, dramatiseringer samt bånd- og videooptagelser.

Sprog og sprogbrug

Eleverne arbejder med sproglig opmærksomhed, således at de bliver i stand til at forstå, hvordan brugen af tysk skifter alt efter hensigt, situation og emne.

Eleverne skal arbejde med:

- Elementære forskelle på tale- og skriftsprog.
- Karakteristiske træk ved forskellige teksttyper.

Vester Skerninge Friskole

Nyvej 7, 5762 Vester Skerninge - Tlf. 62241600 - www.vskfri.dk - skoleleder@vskfri.dk

- Teknikker til at organisere ordforråd, fx opstille ordfelter, synonymer og modsætningspar.
 - Faste udtryk og vendinger.
 - Sprogbrugsregler, elementer af sætningslæren og grundlæggende bøjningsformer, der er vigtige for de kommunikative færdigheder.
- Eleverne udvider deres aktive ordforråd i takt med de emner og situationer, som undervisningsindholdet kræver.
- Arbejdet med sprogiagttagelse og grammatik integreres så vidt muligt i såvel tekstarbejde som i mundtlig og skriftlig fremstilling.

Sprogtilegnelse

Eleverne styrker deres bevidsthed om, hvordan de tilegner sig tysk. Dette sker bl.a. ved, at de opsøger og udnytter de muligheder, der er for at bruge tysk i og uden for skolen, samt ved at de bygger på deres erfaringer fra arbejdet med andre fremmedsprog.

Eleverne skal arbejde med:

- Strategier, der fremmer mundtlig kommunikation, fx omskrivning ved hjælp af andre ord.
- Lytte- og læsestrategier, afpasset efter formålet.
- Brugen af tysk i forbindelse med edb, tv og video.
- Skriveprocessen og dens faser.
- Ordbøger, grammatiske oversigter og andre mulige hjælpemidler.

Kultur- og samfundsforhold

Eleverne udbygger deres viden om kultur- og samfundsforhold i tysktalende lande. Sammenligninger med danske forhold indgår i dette arbejde. Emneområderne kan fx være: Aktuelle problemstillinger, natur- og miljøforhold, skoleliv, fritidsliv, arbejdsliv, brug af medier og kulturelle erfaringer, herunder elementer af tysksproget ungdomskultur.

I arbejdet inddrages historiske og geografiske perspektiver for at belyse nutidige samfunds- og kulturforhold.

Der arbejdes med skønlitteratur, som kan give eleverne indsigt i dagligliv, levevilkår, værdier og normer i tysktalende lande.

Eleverne bør have mulighed for at komme i kontakt med andre, hvor brugen af tysk er en reel nødvendighed, fx gennem skolekontakt, elektronisk post, studieture, udvekslingsrejser eller møde med udlændinge i og uden for skolen.

Eleverne søger information, fx gennem avislæsning, brug af opslagsbøger, leksika og databaser.